

S. Sayısı : 51

Türkiye - Almanya arasında imza edilen, Südet Alman menatıkı ile Türkiye arasındaki ticarî mübadelât ve tediya tanzime mütedair protokolün tasdikı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve İktisad Encümenleri mazbataları (1/19)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/924

1 - III - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türkiye ile Almanya arasında 31 - I - 1939 tarihinde Berlinde imzalanan Südet Alman menatıkı ile Türkiye arasında ticarî mübadelât ve tediya tanzime mütedair protokolün tasdikı hakkında Hariciye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 18 - II - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Bu protokolün, İcra Vekilleri Heyetinin 18 - II - 1939 tarihli kararnamesile 1 - II - 1939 tarihinden itibaren muvakkaten meriyete konulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe lyihası

27 mayıs 1930 tarihli Türk - Alman ticaret mukavelenamesi ile 25 temmuz 1938 tarihli ticarî mübadelât ve tediya mütedair Anlaşmalar hükümlerinin Südet Alman menatıkına teşmili hakkında olub murahhas heyetimizle Alman murahhas heyeti arasında Berlinde 31 - I - 1939 tarihinde imzalanan protokol Büyük Millet Meclisinin yüksek katına sunuldu.

Anlaşmanın başlıca karakteristik noktası, Almanya ile aktedilen yukarda mezkûr Anlaşmanın 1 şubat 1939 tarihinden itibaren bu mntakalar ile memleketimiz arasındaki ticarî mübadelâlelere tatbik edilmesidir.

İstihdaf ettiği gaye ise, Almanyaya ilhak olunan Alman Südetleri menatıkı ile memleketimiz arasındaki ticarî ve iktisadî münasebatın hâdis olan filî ve hukukî vaziyete uygun bir şekilde tanzim ve inkişafını temin eylemektir.

Heyeti umumiyesi itibarile memleketimiz menafiine temamilen uygun olan işbu protokol Yüksek tasvib ve tasdiklerine arz olunur.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
Esas No. 1/19
Karar No. 4

2 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

Berlinde 31 - I - 1939 tarihinde Almanya Hükümetile imzalanan Südet Alman menatırı ile Türkiye arasında ticarî mübadelât ve tediyatı tanzime mütedair protokolün tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 18 - II - 1939 tarihli kararile Yüksek Meclisin tasvibine arzedilen kanun lâyihası Encümenimize tevdi buyurulmakla müzakere ve tedkik olundu :

Almanya ilhak olunan Alman Südetleri menatırı ile memleketimiz arasındaki ticarî ve iktisadî münasebetlerin hâdis olan filî ve hukukî vaziyete uygun bir şekilde tanzimini istih-

daf eden bu Anlaşma muvafık görülmüştür. Aynen kabul edilen kanun lâyihası havalesi veçhile İktisad encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye E. Reisi	M. M.	Kâtib
Erzincan	Konya	İstanbul
S. Arıkan	M. Göker	A. Ş. Esmer
Ankara	İzmir	İstanbul
F. R. Atay	Halil Mentеше	Salâh Cimcoz
Kocaeli		Diyarbakır
Süreyya Yiğit	Dr. İ. Tali Öngören	Manisa
Elâzığ		H. Bayur
F. A. Aykaç		

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisad encümeni
Esas No. 1/19
Karar No. 15

16 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Almanya Arasında 31-I-1939 tarihinde Berlinde imzalanan Südet Alman menatırı ile Türkiye arasında ticarî mübadelâtta ve tediyatı tanzime mütedair protokolün tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 18 - II - 1939 tarihinde Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Hariciye umumî kâtibi hazır olduğu halde tedkik ve müzakere olundu :

Verilen izahata ve lâyihanın mucib sebeplerine nazaran Südet menatırının Almanya ilhak olunması üzerine hâsıl olan filî ve hukukî vaziyet üzerine bu kısma aid Almanlar ile aramızdaki ticarî münasebatı tanzim mecburiyeti hâsıl olduğundan yukarıda arzedilen protokolün müzakere ve imzası zaruret kesbetmiştir.

Protokolün umumî hükümleri ötedenberi ta-

dan lâyihanın encümenimizce de kabulü muvafık görülmüş ve Umumî heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmasına karar verilmiştir.

İk. En. Reisi	M. M.	Kâtib
Giresun	Aydın	İzmir
İ. Sabuncu		M. Aldemir
Afyon K.	Afyon K.	Ankara
Berç Türker	İzzet Akosman	M. Eriş
Diyarbakır	Edirne	Erzincan
N. Sünkitay	Fuad Balkan	S. Başotaç
Gaziantep	İçel	İstanbul
Nuri Pazarbaşı	Dr. M. Berker	A. Daver
İzmir	Konya	Niğde
Benal Arıman	H. Dikmen	Dr. R. F. Talay
Rize	Siird	Zonguldak
H. Cavid	N. Bekmen	H. Karabacak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Almanya arasında 31 - I - 1939 tarihinde Berlinde imzalanan Südet Alman menatığı ile Türkiye arasındaki ticarî mübadelât ve tediyatı tanzime mütedair protokolün tasdiki hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Türkiye ile Almanya arasında 31 - I - 1939 tarihinde Berlinde imzalanan Südet Alman menatığı ile Türkiye arasındaki ticarî mübadelât ve tediyatı tanzime mütedair protokol kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden meridir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Ve-

killeri Heyeti memurdur.

18 - II - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	T. F. Sılay	N. Tmaz
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayik Ötrak		F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. Çetinkaya	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V. ve Ha. V. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	Rana Tarhan	Muhlis Erkmén

Protokol

Südet Alman arazisinin Almanya ile birleşmesi üzerine Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile Almanya Hükûmeti, ticarî mübadelât ve tediyat hakkında aşağıda mezkûr hususat üzerinde mutabık kalmışlardır:

1)

a - Türkiye ile Almanya arasında 27 mayıs 1930 tarihli ticaret mukavelenamesi ve müzeyyel itilâflarının,

b - Türkiye ile Almanya arasında 25 temmuz 1938 tarihli ticarî mübadelâta dair anlaşmanın ve zeyillerinin,

c - Türkiye ile Almanya arasında 25 temmuz 1938 tarihli ticarî tediyata dair anlaşmanın (Türk - Alman Kliring anlaşması) ve zeyillerinin halen meri olan hükümleri Türkiye ile Südet Alman arazisi arasındaki ticarî mübadelâta dahi 1 - II - 1939 tarihinden itibaren tatbik olunacaktır.

2)

a - Avusturya eyaleti ile Reich'in diğer kısımları arasındaki gümrük hududu kalkıncaya kadar, Avusturya gümrük mntakasında meri olan gümrük kanununun tatbik edildiği Südet Alman arazisi kısmına, Avusturyanın Türk - Alman ticarî münasebatına idhaline mütedair 25 temmuz 1938 tarihli protokolün 1 nci maddesinin 3, 4 ve 5 nci fıkralarının hükümleri teşmil edilecektir,

b - Bu günkü tarihe kadar Türkiyeye muvasalat etmiş olup kontenjantman müşkülâtından dolayı serbest ticarete arz edilememiş olan Südet Alman arazisi menşeli mallar, Türkiye ile Almanya arasında 25 temmuz 1938 tarihli ticarî mübadelâta dair anlaşma hükümlerinin çerçevesi dahilinde Türkiyeye idhal olunacaktır,

c - Südet arazisinin Reich ile birleşmesinden beri Prag üzerinden tesviye edilememiş olup Südet Alman arazisi firmalarının ihracattan mütevellid Türkiyedeki medyunlarından ve mütekabillen Türk firmalarının Südet Alman arazisindeki medyunlarından alacakları, tediyeye zamanları bu günkü tarihe kadar hulûl etmiş olanlar dahi, Türk - Alman Kliringi tarikile tediyeye olunacaktır,

d - Şimdiye kadar başlanmış olan hususî takas muamelelerinin tasfiyesine, Türkiye ile Çekoslovakya arasında 7 nisan 1938 tarihli Kliring anlaşmasının buna müteallik hükümlerine tevfi kan, 31 ağustos 1939 tarihine kadar devam olunacaktır.

3)

Yukarıda mezkûr hükümlerden ticarî tediyeyi alâkadar edenlerinin tatbikına müteallik teknik modaliteler hakkında Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası ile Deutsche Verrechnungskasse mutabık kalacaklardır.

4)

Bu protokol Türkiye ile Almanya arasında 25 temmuz 1938 tarihli ticarî mübadelelere ve ticarî tediyelere dair anlaşmaların ayrılmaz bir cüzünü teşkil eder.

Berlinde türkçe, almanca ve fransızca, ikişer asıl nüsha olarak 31 kânunusani 1939 tarihinde imza edilmiştir.

N. Menemencioğlu

Freiherr von Weizsäcker